GEDRAG KUN JE AFKEUREN

JANNY BAKKER-KLEIN

De COVID-19-crisis heeft al langer bestaande scheidslijnen in onze samenleving nog scherper zichtbaar gemaakt. De burgemeesters van vijftien steden in Nederland waarschuwden al in de zomer van 2020 voor een tweedeling in de maatschappij. De sociale ongelijkheid groeit, wat met name zichtbaar wordt in kwetsbare wijken waar de werkloosheid en de armoede toenemen. De uitzichtloosheid en frustratie die daarvan het gevolg zijn leiden tot een toename van (huiselijk) geweld en tot boosheid en agressie in de richting van de overheid. Tijdens de rellen na het instellen van de avondklok in januari 2021 kwam die boosheid en agressie heftig aan de oppervlakte. De reacties van politieke partijen waren niet mis te verstaan: 'onverlaten', 'triest zootje', 'tuig'.

De Amerikaanse socioloog Richard Sennett beschrijft in zijn boek *Respect in een tijd van sociale ongelijkheid* zijn eigen ervaringen als opgroeiende jongere in een achterstandswijk in Chicago. Sociaal professionals deden hun best om de mensen die er woonden goed te behandelen, maar maakten een grote fout. Ze gingen er totaal aan voorbij dat inwoners prima in staat waren om zelf mee te denken over wat nodig was om hun leefomstandigheden te verbeteren. De inwoners ervoeren daardoor dat ze niet als volwaardig mens werden gezien. Een totaal gebrek aan respect, met desastreuze gevolgen, zowel voor de mensen die het betrof als voor de samenleving als geheel.

We kunnen veel leren van de ervaringen van Richard Sennett bij de aanpak van de sociale gevolgen van de COVID-19-crisis. Ook in onze samenleving is ongelijkheid een hardnekkig

probleem, maar we kunnen er wel aan bijdragen dat mensen in een kwetsbare positie weer gaan ervaren dat zij volwaardig deel uitmaken van die samenleving. Dat ze zinvol werk kunnen hebben en betekenisvolle contacten en dat zij zelf controle hebben over de manier waarop zij willen leven en hoe zij door anderen gezien willen worden.

In februari 2021 bracht Movisie een rapport uit met de titel: *De menselijke maat*, met daarin een beschrijving van de werkwijze van interventieprofessionals in het sociaal domein. De quote van één interventieprofessional was mij uit het hart gegrepen: 'Gedrag kun je afkeuren. Mensen niet'. Een verademend geluid in deze crisisperiode, waarin mensen vaak zo makkelijk hard over anderen oordelen.

De acceptatie van het feit dat je niet alles van de ander kunt begrijpen, zorgt volgens Sennett voor achting en gelijkheid binnen een relatie. Professionals staan voor de uitdaging om er voortdurend alert op te zijn dat we de behoeften van anderen serieus nemen ook al begrijpen we de beweegredenen van anderen niet altijd. Respect geeft mensen de controle over hun eigen leven terug. En dat is nu, maar ook straks na de crisis, mijns inziens de enige weg om dwars door alle scheidslijnen in de samenleving heen de uitdagingen in kwetsbare wijken aan te gaan.

Reageren? Mail naar J.Bakker@movisie.nl

JANNY BAKKER-KLEIN is voorzitter van de Raad van bestuur van Movisie. Van haar proefschrift 'Anders kijken. Een zoektocht naar responsiviteit in het sociaal domein' is in 2021 een publicatie verschenen. www.movisie.nl/anderskijken